

Bilaga 3. Tidigare antagna beslut och ställningstagande som har påverkan på klimatområdet

Nedan listas en sammanställning av de mål och ställningstaganden i kommunala styrdokument som berör klimatområdet.

Östersund 2040 Översiktsplan

Fyra huvudstrategier:

- En klimatneutral kommun
- Näringsliv som växer
- Utveckla infrastrukturen
- Skapa ett attraktivt Östersund genom valmöjlighet (Staden, tätorten, landsbygden)

Ställningstagande Allmänna intressen:

Befolkning och boende

- Kommunen ska ta tillvara möjligheterna att planera den bebyggda miljön så att den påverkar människors hälsa positivt och förebygger ohälsa.

Bebyggelse

- Stadens och tätorternas utbyggnad ska medverka till att kommunens utsläpp av växthusgaser kan minska med 85 % till år 2050.
- Inriktningen är en sammanhållen stad där utbyggnaden ska kopplas till redan utbyggd infrastruktur, i attraktiva lägen som är tillgängliga med gena gång- och cykelvägar samt god kollektivtrafik.
- Planeringen av bostädernas närmiljö ska utgå från ett barn- och ungdomsperspektiv för att erbjuda dem en mer stimulerande och tillgänglig utemiljö sommar såväl som vinter.

Staden

- Vid utbyggnad och förtätning av centrala Östersund, i stadsdelscentrum och längs kollektivtrafikens huvudstråk ska bebyggelsen ge möjlighet till blandade funktioner. Det vill säga att bostäder, service och verksamhet blandas i till exempel samma kvarter. Bebyggelsen ska sträva efter att också vara tillräckligt tät för att ge ett bra underlag för handel, service och kollektivtrafik.
- På norra Frösön ska ingen ny etablering av bostadsbebyggelse ske på grund av att Bergsgatan inte tål en ökad trafikbelastning. Området kräver kommunalt vatten och avlopp vilket innebär stora investeringar samt att norrslutningen medför sämre förutsättningar för energisnål uppvärmning. Befintliga fastigheter ska behålla sin fritidshuskaraktär.

Tätorter

- Kommunen bör ha en planberedskap för utökad bostadsbebyggelse i centrala och kollektivtrafikhärlägen (300 meter) för att stödja den service som finns. I de fall konflikt uppstår med jordbruksmark vid byggande inifrån och ut ska bostadsbyggande få företräde i dessa lägen om ingen annan mark finns.

Landsbygdsbebyggelse

- Den tätortsnära eller stadsnära landsbygden ska skyddas från sådan spridd villabebyggelse som kan skada jordbruksnäringens nuvarande drift och utveckling, skada landskapsbilden och medföra ökat bilberoende. Fördjupade översiktsplaner kan behövas för att ge vägledning för bygglovsprövning i områden där de motstående intressena är starka, till exempel Annersia.

- Kommunen anser att jordbruksmark i områden där man aktivt bedriver jordbruk eller kan utveckla jordbruket har ett högre värde än skogsmark. Det innebär följande;
 - Brukningsvärd jordbruksmark samt övergångszoner som är värdefulla ur biologisk synvinkel ska inte tas in anspråk som tomtmark om det inte finns starka allmänna skäl att komplettera befintlig bebyggelse i området.
 - Nyetablering av bebyggelse i skogsbyn mot brukningsvärd åkermark ska inte ske om det kan finnas goda förutsättningar att i framtiden utöka åkermarken i området.
- Nyetablering av bostäder ska i första hand ske där det finns möjlighet att nyttja kollektivtrafik (inom 600 meter från hållplats).
- Vatten och avlopp ska ordnas på ett miljöriktigt sätt. Man ska särskild hänsyn till risk för förorening av grundvatten, sjöar och vattendrag.

Samhällsservice

- Kommunen strävar efter en förskole- och skolverksamhet som är nära bostaden och ligger med god tillgång till kollektivtrafik och gång- och cykelvägar.
- Runt grundskolor ska kommunen utveckla i första hand bilfria zoner, i andra hand gångfartszoner. På så sätt kan trafiksituationen runt skolorna bli bättre och det blir möjligt för eleverna att själva gå och cykla till skolan. Kommunen ska också eftersträva närhet till god kollektivtrafik.
- Kommunen ska lokalisera större idrottsanläggningar så att man kan använda god kollektivtrafik och gena gång- och cykelvägar.

Jord- och skogsbruk

- Jord- och skogsbruksproduktion har långsiktig betydelse både i ett globalt och lokalt perspektiv.
- Kommunen ska ta hänsyn till jord- och skogsbrukets nuvarande drift och utvecklingsförutsättningar vid planläggning och prövning av olika tillståndsärenden.
- Kommunen ska agera förebild som skogsägare och öka variationen av skogstyper för att skapa ett mer klimatanpassat skogsbruk samt avsätta mer skog till naturvård för att öka den biologiska mångfalden.

Turism

- Kommunen ska bevara och stärka vita stråk (snötäckta stråk genom staden för skidor och spark) i den fysiska planeringen, så att både besökare, idrottare och invånare har god tillgänglighet till anläggningar som till exempel spårssystem och Storsjöns is utan att behöva nyttja bil.
- Östersund behöver utveckla innehållet i Vinterstaden för att vara framgångsrik i ett förändrat klimat.
- Öka möjligheterna för direkttrafik till och från Åre-Östersunds flygplats samt utveckla tågtrafiken för att stärka turismutvecklingen.

Kommunikationer

- I stads- och trafikplaneringen gäller följande prioritering för framkomlighet: gång-, cykel-, kollektivtrafik, varutransporter och biltrafik. (Förtydliganden kring detta finns i ytterligare ställningstaganden)
- Begreppet ”Hela resan” ska användas i stads- och trafikplanering.
- I stads- och trafikplaneringen ska kommunen hantera gångare och cyklister var för sig.
- Kommunen ska anpassa vinterväghållningen för att ge goda förutsättningar för gångtrafik i dag och vid ett förändrat klimat.
- Cykeltrafik ska vara separerad från motorfordonstrafik längs huvudgator. (Plan T)
- Vid nybyggnation av gång- och cykelbanor ska man, i möjligaste mån, separera dem.
- Cykelnätet ska byggas ut så att cykelvägarna länkas ihop. (Plan T)
- Kommunen ska utforma cykelhuvudstråken för expresscykling.
- Kommunen ska främja cykelpendling på längre sträckor till exempel 20 km.

- Kommunen ska anpassa vinterväghållningen för att ge goda förutsättningar för cykeltrafik i dag och vid ett förändrat klimat.
- Vid detaljplanering och bygglovprövning ska kommunen lämna utrymme för framtida gång- och cykelväg längs med väg 592, 604 och mellan Brunflo och befintlig cykelväg utefter Opevägen.
- Kollektivtrafiken ska vara attraktiv. Det innebär att det är nära till hållplatsen, högst 300 meter fågelvägen till tätortsbuss, 600 meter till landsbygdsbuss och 1 km till tåg. Det innebär också att miljön till och vid hållplatsen upplevs som trygg och säker, samt att trafiken har god turtäthet. För busstrafik definieras god turtäthet med ett minimum på 15 turer vardagar, 8 turer lördagar och 6 turer söndagar.
- Kollektivtrafiken ska kunna erbjuda resenärerna att resa med cykel.
- Kommunen ska verka för att Inlandsbanan fungerar både för gods- och persontransporter. (Plan T)

Naturmiljö och friluftsliv

- Kommunen som skogsägare ska bedriva ett skogsbruk med höga ambitioner och med jämställda mål mellan naturvård och produktion. Kommunen ska genomföra en översyn av kommunens skogsbruksplan för att uppnå en stor naturhänsyn och bidra till upprätthållande av biologisk mångfald.
- Möjligheten att till fots, på cykel eller på skidor kunna färdas från boendet till stora skogs- och strövområden samt på Storsjöns is ska utmärka Östersund om en friluftsstad. Här ska finnas utvecklande och skötta spår liksom naturskogsartad "vildmark".

Energi, avfall och resurser

- Kommunens verksamhet ska bygga på ett kretsloppstänkande och bidra till en ökad miljömedvetenhet hos kommunens invånare. (Plan M)
- Användningen av energi och material ska vara effektiv i förhållande till nyttan. (Plan M) Ett prioriterat mål i kommunens planering är att så långt som möjligt begränsa behovet av energianvändning för uppvärmning, transporter och resor. Till år 2030 ska energiförbrukningen minska med 20 % jämfört med 2010.
- Den totala mängden avfall ska minska och den resurs som avfallet utgör ska man ta tillvara i så hög grad som möjligt, samtidigt som påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras. Avfall ska sorteras vid källan, vilket kommunen ska ta hänsyn till vid detaljplanering och bygglov.
- Bebyggelse ska placeras så att bra sol- och vindförhållanden uppnås för att minska energianvändningen.
- Vid planering och nybyggnation ska man ta hänsyn till förhöjda temperaturer till följd av ett förändrat klimat, för att skapa en god inomhusmiljö och därmed undvika behov av energikrävande kylning i efterhand. Detta kan till exempel göras genom att tillföra vegetation.
- Kommunen ska genom planläggning och rådgivning verka för att minska boendeytan per invånare för att få en totalt sett mindre energiåtgång.
- Uppvärmning av befintliga byggnader och anläggningar inom staden ska i första hand ske med fjärrvärme från kraftvärmeverk som samtidigt producerar el. Bränslet ska vara miljömässigt, till exempel biobränsle. Vid nybyggnation ska man främja mycket energisnål bebyggelse, till exempel passivhus och plushus.
- I tätorter och på landsbygden där det är svårt att ansluta till fjärrvärme från kraftvärmeverk är det särskilt angeläget att främja mycket energisnål bebyggelse, till exempel passivhus och plushus. För uppvärmning ska man välja miljömässigt hållbara alternativ, som till exempel värmepumpsteknik, biobränslepannor och solteknik.
- Fjärrvärmeförsörjningen behöver säkerställas genom reservkraft vid kraftvärmeverket.
- I befintliga samhällsviktiga verksamheter, som till exempel äldreboende, ska teknisk lösning finnas som möjliggör anslutning till reservkraft. Detta för att anpassa verksamheten till ett förändrat klimat. Fler exempel på samhällsviktiga verksamheter under rubriken *Höga vattenflöden*.

- Vid nyproduktion av samhällsviktiga verksamheter, som till exempel äldreboende, ska reservkraft finnas installerad. Detta för att anpassa verksamheten till ett förändrat klimat.
- Elnätet ska anpassas så att det blir möjligt att bygga upp tankstationer för elfordonstrafik.
- Kommunen motsätter sig all prospektering, provbrytning och brytning av uran i kommunen. (Plan M)
- Energimyndigheten pekade 2013 ut områden vid Storhögen, Nygårdsbodarna och Optandsvallen som riksintresseområde för vindkraft (3 kap. 8§ MB). Kommunen har i vindkraftstillägget till översiktsplanen 2011 angett flera områden där större vindkraftsparker kan prövas. Nya yttranden från Försvarmakten gör att områdena från vindkraftstillägget reduceras. Samråd med Försvarmakten krävs i tidiga skeden för att bedöma omfattningen av antal verk.

Hälsa och säkerhet

- Luftkvaliteten i centrala staden ska förbättras bland annat genom ökat antal parkeringsplatser utanför centrum och i anslutning till kollektivtrafik samt ökad tillgång till parkeringsplatser med motorvärmare. (Plan T) Användning av elfordon och andra fordon som har minimala utsläpp ska stimuleras.
- Kommunen ska iaktta miljö kvalitetsnormerna enligt miljöbalken vid planering så att dessa uppfylls. Kommunen ska uppmuntra medborgarna att använda cykel som fortskaffningsmedel i högre grad och kommunen ska verka för fler och säkrare uppställningsplatser för cyklar. (Plan T) samt ett utökat cykelnät.
- Att minska biltrafiken under vintern är nödvändigt för att höga föroreningsnivåer inte ska uppstå. Detta kräver att gång- och cykelvägar är funktionella under hela året och att snöröjning prioriteras på dessa stråk.

Beslut i nämnder och styrelser

Kommunfullmäktiges beslut 2015-09-17

Motionen bifalls om att uppföra solceller där det är möjligt på offentliga byggnader genom att Utförarstyrelsen/Teknisk förvaltning beaktar möjligheten till energiproduktion i kommande underhållsprojekt och nybyggnationer samt att miljö- och samhällsnämnden beaktar förslaget i bygglovhandläggningen.